

mr. Aldert van der Bent,
advocaat bij Wybenga advocaten
te Rotterdam en raadsman van
Hans van der Linde*

Vervang de term belangenverstrengeling

Gebruik van het woord 'belangenverstrengeling' in het publieke debat is gevaarlijk. Dat volgt uit de uitspraak in de zaak van het RIVM tegen huisarts Van der Linde, aldus advocaat Aldert van der Bent. Hij pleit voor een alternatieve term.

Huisarts Hans van der Linde zei op 26 oktober 2011 in radioprogramma Avondspits en tv-programma Moraalridder dat het RIVM en zijn directeur Infectieziektebestrijding, Roel Coutinho, 'belangenverstrengelingen' hebben

bij de jaarlijkse influenzavaccinatie. Hij doelde vooral op Coutinho's hoogleraarship in het kader van Utrecht Life Sciences, een strategische alliantie van de Universiteit Utrecht en producenten van influenzavaccins en virusremmer Tamiflu.

Naar aanleiding van deze uitlatingen dagvaardden het RIVM en Coutinho Van der Linde. Zij meenden dat hij jegens hen onrechtmatig had gehandeld door de suggestie te wekken dat zij zich uitsluitend hebben laten leiden door zakelijke en/of privébelangen. Van der Linde verweerde zich met de stelling dat 'belangenverstrengeling' in medisch-wetenschappelijke kringen de gangbare aanduiding is voor bindingen van medici en wetenschappers met belanghebbenden, en dat er van deze term geen negatieve suggestie uitgaat.

GETTY IMAGES | ACHIM SASS

PRAKTIJKPERIKEL

NOG STEEDS GEHOORVERLIES

Negatieve klank

In het vonnis van 26 september 2012 stelt de rechtbank Middelburg voorop dat de term ‘belangenverstrengeling’ in het algemene spraakgebruik een andere lading heeft. Het verweer dat ‘belangenverstrengeling’ een neutrale term is in de wetenschappelijke wereld gaat volgens de rechtbank niet op, omdat Van der Linde zijn uitlatingen niet deed in een wetenschappelijke context, maar voor een algemeen publiek. En voor dat publiek heeft de uitdrukking een negatieve klank. Van der Linde heeft de genoemde belangenverstrengeling volgens de rechtbank niet onderbouwd en heeft Coutinho dus ten

Van ‘belangenverstrengeling’ gaat een negatieve suggestie uit

Een 70-jarige man belt ons op voor een verwijzing naar de kno-arts. Hij heeft een gehoortest laten doen bij de audicien, en die heeft gehoorverlies vastgesteld. Ik kijk in zijn dossier en zie dat er 13 maanden geleden ook al een verwijzing naar de kno-arts is geweest. En er is ook een antwoord van de kno-arts. In verband met het gehoorverlies heeft deze een recept voor gehoorapparaten uitgeschreven.

Nu blijkt dat destijds een eigen bijdrage van 2100 euro nodig was, maar dat deze regels volgens patiënt inmiddels zijn veranderd. Ik vraag de poli-kno het recept nogmaals naar de patiënt te sturen zodat hij zijn gewenste apparaten kan halen. Dat kan niet, want het gehooronderzoek is inmiddels meer dan een jaar oud.

Dan eens bellen met de verzekeraar, CZ in dit geval. Het klopt dat het gehooronderzoek herhaald moet worden, alleen onderzoek van een kno-arts is geldig, en het mag niet ouder zijn dan een jaar. Ja, zij verwachten ook niet dat het gehoor het afgelopen jaar beter zal zijn geworden, maar zo zijn de regels in Den Haag nu eenmaal vastgesteld.

Ik vraag me af hoe we de kosten van de gezondheidszorg nu wel kunnen beheersen, of hoe we het geld kunnen gebruiken voor nuttige doeleinden in plaats van het zinloos herhalen van onnodig onderzoek. Waar is het logisch nadenken en beredeneerd afwijken van de regels gebleven?

Heeft u ook een perikel?

Stuur uw verhaal naar redactie@medischcontact.nl

onrechte in verband gebracht met belangenverstrengeling.

Ondanks deze kritische kanttekening oordeelt de rechtbank dat Van der Linde niet onrechtmatig heeft gehandeld. Daarbij speelt een rol dat hij zijn uitlatingen deed in een publiek debat en dat zijn kritiek zich richtte op de overheid en een bij die overheid werkzame persoon. In zo’n geval worden de grenzen van het betamelijke ruimer getrokken. De rechtbank weegt daarnaast mee dat Van der Linde expliciet afstand heeft genomen van de suggestie dat Coutinho niet integer zou zijn.

Saillant detail is dat Van der Linde in de procedure juist wel uitvoerig heeft onderbouwd welke belangenverstrengelingen (in medisch-wetenschappelijke zin) aan de zijde van het RIVM en Coutinho zijn aan te wijzen. Het oordeel van de rechtbank Middelburg dat Van der Linde de belangenverstrengeling niet heeft

onderbouwd, kan dan ook slechts worden verklaard aan de hand van het door de rechtbank gemaakte onderscheid tussen het begrip in medische-wetenschappelijke zin en in het algemene spraakgebruik.

Conflicterende belangen

Het vonnis maakt duidelijk dat het gebruik van de term belangen-verstrengeling door medici riskant is. Nu de rechter er voor het algemene spraakgebruik een negatieve betekenis aan heeft toegekend, kan gebruik van de term in het publieke debat immers leiden tot dagvaarding wegens een onrechtmatige daad. Met dit vonnis als precedent zou dan het oordeel kunnen luiden dat sprake is van een onrechtmatige daad, tenzij de spreker kan aantonen dat er daadwerkelijk persoonlijk voordeel is behaald, of articuleert dat de integriteit van de betrokken persoon niet ter discussie staat.

Tegen deze achtergrond verdient het aan-

beveling om het woord belangenverstrengeling in het medisch-wetenschappelijk jargon voortaan te vermijden. De aanduiding ‘conflicterende belangen’ - conflict of interests - lijkt juridisch veiliger. Aan die term kleefte evenwel het bezwaar dat verstrengelde belangen weliswaar kunnen, maar niet per se hoeven te conflicteren. Het gebruik van de term ‘mogelijk conflicterende belangen’ kan dat bezwaar ondervangen. ■

*Publicatie met instemming van cliënt

contact

vanderbent@wybenga-advocaten.nl
cc: redactie@medischcontact.nl

Geen belangenverstrengeling gemeld

web

Een link naar de uitspraak en het MC-dossier over dit onderwerp vindt u bij dit stuk op www.medischcontact.nl/artikelen.